

Gezinshuisouders: let op je kinderen!

Seksueel misbruik en inhuusgeplaatste kinderen

Opinie

Peer van der Helm

01-07-2017

Kinderen met een jeugdhulpverleningsgeschiedenis zijn extra vatbaar voor seksueel misbruik in onze samenleving. Enerzijds komt dit doordat ze in het verleden soms misbruikt zijn: dan is de kans op opnieuw slachtofferschap veel groter (revictimisatie). Anderzijds hebben veel kinderen een disharmonisch ontwikkelingsprofiel met vaak een gebrekkige persoonlijkheidsontwikkeling als gevolg van verwaarlozing en mishandeling en een gefragmenteerd bestaan. Ze kunnen daardoor moeilijker 'nee' zeggen. Dit geldt in het bijzonder voor kinderen met een licht verstandelijke beperking die vaak een onderdanige probleemoplossingsstijl hebben. Daarbij komt ook nog dat plegers weten dat jeugdhulpkinderen makkelijker in te palmen zijn ('grooming'): met een beetje aandacht, een ringetje en een dreigement is het vaak zo gebeurd. Plegers gaan zeer geraffineerd te werk en wisselen meisjes en jonge jongens, vaak uit op straat of via internet (Dark Web). Meestal komen er ook nog drugs bij te pas zodat kinderen de angst en de pijn niet voelen: **Een meisje: "na drie joints maakt het niet meer uit wie er over je heen gaat".**

De gevolgen zijn vaak zeer ernstig, komen bovenop een al verstoorde ontwikkeling en kunnen leiden tot depressie, gedragsstoornissen of een Post Traumatische Stresstoornis: gedrag gebaseerd op pijn. Dit gaat niet over en kinderen hebben specifieke trauma behandeling (bijvoorbeeld cognitieve gedragstherapie of EMDR) nodig. Omdat er op ze gejaagd wordt door mensenhandelaren moeten ze soms voor hun eigen veiligheid naar een besloten of gesloten instelling. Daarom is het zo belangrijk om niet weg te kijken of denken dat het wel mee zal vallen. Dat doet het zelden.

Uit veel onderzoek is gebleken dat het vaker om bekenden gaat dan 'de man in de bosjes'. Dat maakt de drempel om extra alert te zijn kleiner maar ook maakt het dat er bij vermoedens vaak niets mee wordt gedaan. Kinderen wijten het misbruik door bekenden vaak aan zichzelf, schamen zich, durven er niet over te praten en dragen deze last en eenzaamheid hun hele leven mee.

De grote kwetsbaarheid van deze kinderen brengt met zich mee dat gezinshuisouders alert moeten zijn op mogelijke signalen. Over het algemeen gaan signalen over fysieke tekenen (bv. blauwe plekken op rare plekken, pijn), gedragsveranderingen (agressie, spijbelen, weglopen), stemmingsveranderingen (depressie, terugtrekken) en overmatig seksueel getint gedrag dat niet bij de ontwikkeling hoort.

De lijst is echter lang (algemeen: <https://www.seksindepraktijk.nl/mogelijke-signalen-van-seksueel-misbruik-bij-jongeren> en speciaal voor kinderen en jongeren met een licht verstandelijke beperking: www.kennispleingehandicaptensector.nl/docs/KNP/verbinding/pdf/Lijstsignalen.pdf) en er is specifieke deskundigheid nodig om misbruik vast te stellen. Die kennis heeft niet iedere gedragsdeskundige in huis.

Voor kinderen en jongeren met een licht verstandelijke beperking is zelfs een speciale risicotaxatie ontwikkeld door Marianne Heestermans. Gedragsdeskundigen volgen een speciale training. Op de site van het NJI kan je meer vinden: <http://www.nji.nl/nl/Kindermishandeling-Praktijk/Aanpak-seksueel-misbruik>. Op het Gezinspiratieplein (www.gezinspiratieplein.nl/lezen-weten) staan protocollen die gezinshuisouders kunnen helpen.

Wat kan je als gezinshuisouder zelf doen?

- Een belangrijk advies is: weet altijd waar je kind is en met wie en check dat. Wees vooral niet te goed van vertrouwen. De buitenwereld jaagt vooral op deze meisjes en jonge jongens. Een meisje dat in het weekeinde bij moeder zou zijn bleek veel te vaak, zonder dat de gezinshuisouders dat wisten langere tijd 'weg' te zijn, geen goed teken. Ken naast 'weg zijn' ook de andere tekenen: rondhangen met groepen jongens is als meisje alleen is niet veilig en niet 'normaal'. Veel te oude 'vriendjes', geen goed teken. Drugs en dure spullen krijg je nooit voor niks en wie kan dat van zijn zakgeld betalen? Maar check ook 'vriendinnen', mensenhandelaren zetten andere meisjes, ook vaak met een jeugdzorgverleden, onder druk om meisjes te ronselen, zelfs binnen instellingen! Onderzoek waar angst en depressie vandaan komen. Ook logeren bij anderen hoort bij het 'normale' leven, maar seksueel misbruik is niet 'gewoon' bij logeren.

Wees er van bewust dat jouw kind extra risico loopt, dat anderen dat weten en er vaak misbruik van maken. Binnen de jeugdzorgwereld bewegen zich plegers. En vooral: praat vaak met je kind, zodat je weet wanneer er iets aan de hand is, vraag door naar plaats en tijd. Hoe vager het verhaal hoe meer risico.

Een sombere boodschap?

Helaas wel, maar wordt wakker, het percentage misbruik onder kinderen is volgens Corinne Dettmeijer (Nationaal Rapporteur Mensenhandel) tegen de 40%.

Meer informatie?

In Nederland is Fier een van de belangrijkste kenniscentra voor misbruik in afhankelijkheidsrelaties en 24/7 bereikbaar (<https://www.fier.nl/contact>).

Advisium (<https://www.sheerenloo.nl/wie-zijn-wij/expertisecentrum-advisium>) heeft veel expertise met betrekking tot zorg en ondersteuning aan mensen met een (licht) verstandelijke beperking.

Het allerbelangrijkste:

Kijk niet weg, het verdriet en de pijn gaan nooit vanzelf weg bij het kind.

Contact:

Peer van der Helm

E-mail: helm.vd.p@hsleiden.nl

Telefoon: 06 4813 1337

Categorie: opinie